



KLIMA



Luft

Det er luft nesten overalt på jorda. Vinden kommer av at det er mye luft noen steder, og mindre luft andre steder.

1–3 år

Aktiviteter

Vind, blåse, luft,
ballong, pust

Kjenne på luft ved hjelp av vind eller en vifte. Blåse ut et lys. Blås på et papir, kan du få det til å flytte seg ved hjelp av pusten din? Snakk om røyk når du sitter rundt et bål. Er det bra å puste inn røyk?

3–5 år

Tema og aktiviteter

Vind, vindtyper

Hva kan vi bruke luft og vind til? Hva skjer når det blåser?
Hva må vi passe oss for når det blåser? Hvorfor er luft og vind bra?
Hvorfor er det dumt?

Lag en vindmølle eller drage i barnehagen.

Stå på en stol og slipp ulike ting i bakken, papir på langs og på tvers, sammenkrøllet papir, fjær, stein, ulike typer frø, legomann med og uten fallskjerm, en liten ball.

Lag papirfly og se hvilket som flyr lengst.

Lag seilbåt og prøv dem på vannet.

Lag en ballong-rakett: Hvert barn får en oppblåst ballong. Stå på rekke og slipp ballongene samtidig. Hvilken ballong når lengst? Hvorfor beveger de seg framover, og hvorfor stopper de?



Voksengreier



Barn og voksne har lovfestet rett til et røykfritt miljø.





Luft

Det er luft nesten overalt på jorda. Vinden kommer av at det er mye luft noen steder, og mindre luft andre steder.

5–7 år

Diskusjonstemaer



Hva er vind? Hvor mye blåser det? Vindretning. Hva skjer når det blåser? Hva skjer hvis vi ikke får luft?

Aktiviteter



Stå på en stol og slipp ulike ting i bakken, papir på langs og på tvers, sammenkrøllet papir, fjær, stein, ulike typer frø, legomann med og uten fallskjerm, en liten ball. Lag papirfly og se hvilket som flyr lengst. Lag seilbåt og prøv dem på vannet. Lag en ballong-rakett: Hvert barn får en oppblåst ballong. Stå på rekke og slipp ballongene samtidig. Hvilken ballong når lengst? Hvorfor beveger de seg framover, og hvorfor stopper de? Sjekk vindretningen med en lang tråd med en sløyfe i enden.

FORSØK 1: Sammenklemt flaske. Til dette forsøket trenger vi en l, 5 liters plastflaske og tilgang til varmt og kaldt vann. Hell litt varmt vann i flasken, og rist litt rundt slik at lufta i flasken blir varmet opp. Tøm ut vannet, og sku på korken. Hold flasken under kaldt, rennende vann, eller dytt den ned i ei bøtte med kaldt vann. Resultatet kommer umiddelbart: Flasken klemmer seg sammen. Dette skjer fordi det er mindre luft i flasken, og lufttrykket rundt flasken presser den sammen.

FORSØK 2: Hvor lett er det å blåse opp en ballong? Til dette forsøket bruker vi en liten brusflaske av plast. I tillegg trenger vi ballonger og en syl. Blås opp en ballong på vanlig måte. Deretter putter vi en ballong inn i flasken, og trer åpningen over flasketuten. Elevene forsøker å blåse opp ballongen ved å blåse inn i flasken. Det er nesten umulig å få til. Så stikker vi to hull i

flasken, bruk sylen på siden ned mot bunnen. Nå blir det lettere å blåse opp ballongen, men den klapper sammen når vi slutter å blåse. Så blåser vi opp på nytt, og holder for hullene i flasken med fingrene. Når vi nå fjerner munnen og slutter å blåse er ballongen fortsatt oppblåst. Det er fordi det ikke er noe rundt ballongen som trykker, og lufta inne i ballongen holder den oppblåst selv om åpningen ikke er lukket.

FORSØK 3: Luft presser ned et flytende lys. Vi trenger et vannkar, et drikkeglass og en kork eller et telys. Tenn telyset mens det flyter i vannkaret. Tre over glasset, og press det nedover. Vi ser da at vannflata inne i glasset presses nedover, og lyset følger med vannflata. Hvis vi holder glasset lenge nok vil lyset slukke, fordi oksygenet tar slutt. Forsøket kan også gjøres med en kork som flyter.



KLIMA



Nedbør og vær

Regn er guffent og vått, men også ganske fiffig og flott. Noen trekker inn når det regner, andre elsker å være ute i regnværet. Regn er fasinereende! Hvor kommer dette vannet fra som plutselig gjør bakken våt?

1–3 år

Aktiviteter

Regn, vær, snø, sludd, hagl, tordenvær.

Lag en snømann eller en snølykt! Fokus på sanger om snø, regn og sol.

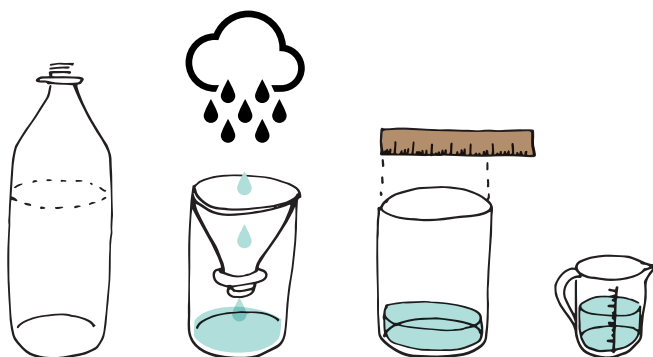
3–5 år

Tema og aktiviteter

Regn, vær, vind, sludd, hagl, snø, klær etter vær.

Hva kan man gjøre i de ulike nedbørstypene?
Hva skal vi gjøre når det tordner?

Lag en regnmåler, og les av observasjonene over en periode. Samle snø i ei bøtte, og mål høyden. La snøen smelte. Sett en bøtte med vann ute en natt med kuldegrader. Lag islykt dagen etter. Regnvann kan brukes til mye. En presenning og noen dråper zalo er alt du trenger for å lage en fartsfylt sklie. Finn fram bikini hvis det er varmt, hvis ikke er regntøy perfekt. Bygg en park av snøskulpturer. Lag vannrenner i sand.



Voksengreier



Ca. 100 små dråper inne i en regnsky må slå seg sammen for å danne en dråpe som er tung nok til å falle ned som regn. Det vil si at dråpen vokser fra 2/100 til 2 millimeter. Regnet som faller ned renner til slutt tilbake igjen til havet via elver. 1 millimeter regn tilsvarer 1 liter vann over et areal på 1 kvadratmeter.



KLIMA



Nedbør og vær

Regn er guffent og vått, men også ganske fiffig og flott. Noen trekker inn når det regner, andre elsker å være ute i regnværet. Regn er fasinereende! Hvor kommer dette vannet fra som plutselig gjør bakken våt?

5–7 år

Diskusjonstemaer



Hva er nedbør? Hva er vær? Hvilke forskjellige typer nedbør har vi? Hvilke typer vær har vi? Hva er torden?

Aktiviteter



Skriv ned værobservasjoner over en periode.

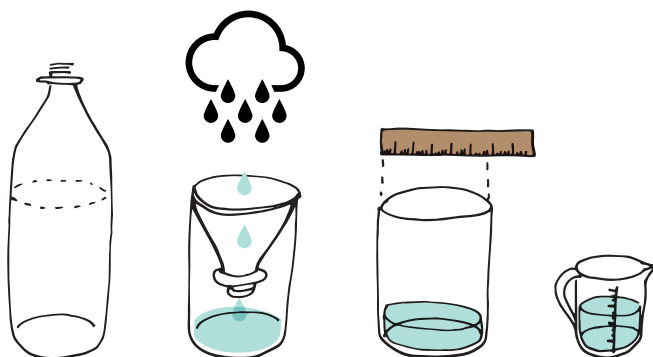
Lag en regnmåler, og les av observasjonene over en periode.

Samle snø i ei bøtte, og mål høyden. La snøen smelte.

Sett en bøtte med vann ute en natt med kuldegrader. Lag islykt dagen etter.

Bygg en park av snøskulpturer. Lag vannrenner i sand.

Demme opp vann og lag vannrenner, vannhjul, fossefall osv.



Voksengreier



Ca. 100 små dråper inne i en regnsky må slå seg sammen for å danne en dråpe som er tung nok til å falle ned som regn. Det vil si at dråpen vokser fra 2/100 til 2 millimeter. Regnet som faller ned renner til slutt tilbake igjen til havet via elver. 1 millimeter regn tilsvarer 1 liter vann over et areal på 1 kvadratmeter.